
Status på Basel III – likviditet og kapital

Borka Babic, Kapitalmarkedsafdelingen

INDLEDNING OG SAMMENFATNING

Basels banktilsynskomite, BCBS, offentliggjorde i december 2010 de nye internationale reguleringsrammer for kreditinstitutter (Basel III). Basel III medfører strengere krav på likviditets- og kapitalområdet. Hensigten er at styrke den finansielle sektors robusthed over for økonomisk og finansiell uro og dermed også at mindske risikoen for negative virkninger på realøkonomien. Basel III omfatter krav i forhold til de enkelte kreditinstitutter og adresserer systemiske risici, som kan blive opbygget i sektoren.

Basel III er ikke bindende for danske finansielle virksomheder, men vil i mere eller mindre tilpasset form blive indført via EU-lovgivning. Europa-Kommissionen ventes i løbet af 2011 at fremsætte forslag til ændringer i EU's kapitaldækningsregler på de områder, der er dækket af Basel III. Herefter vil forslaget blive forhandlet i Ecofin-Rådet og Europa-Parlamentet.

Før Basel III blev offentliggjort, blev der i BCBS- og i EU-regi gennemført kvantitative vurderinger af, hvad effekten af de nye regler var på kreditinstitutternes kapital- og likviditetsforhold (Quantitative Impact Study, QIS). Resultaterne af QIS'en blev offentliggjort i december 2010.

I artiklen gennemgås Basel III's fire overordnede områder: Indførelse af kvantitative likviditetskrav, styrkelse af kvaliteten og kvantiteten af kapital, indførelse af kapitalbuffer og gearingsratio.¹ Resultaterne af QIS'en gennemgås også.²

Basel III indeholder to kvantitative likviditetskrav: et krav, der skal sikre tilstrækkeligt store likviditetsstødpuder i den finansielle sektor, og et krav om stabil finansiering. BCBS har lagt begrænsninger på realkreditobligationers anvendelse i likviditetsstødpuden. Det er ikke retvisende givet danske realkreditobligationernes høje likviditet. Likviditetsstødpuden bør baseres på faktisk likviditet og ikke på kriterier, som forskelsbe-

¹ Basel III omfatter også ændringer i regler vedrørende modpartskreditrisiko. De vil dog ikke blive omtalt i artiklen.

² BCBS' oprindelige udspil fra december 2009 er beskrevet i Babic og Rasmussen (2010).

handler efter udstederen uden hensyntagen til likviditet. Realkreditobligationer bør indgå på linje med statsobligationer i opgørelsen af likviditetsstødpuden.

Kravet til stabil finansiering bør give institutterne incitament til at vælge mere langsigtet finansiering. Det ventes derfor til en vis grad at adressere refinansieringsrisikoen ved de meget udbredte rentetilpasningslån, som er en vigtig risiko i det danske finansielle system.

Resultaterne af QIS'en viser en stor effekt af likviditetskravene på de danske kreditinstitutter. Der er dog fortsat mange uafklarede forhold i Basel III, og det er derfor svært at vurdere de endelige konsekvenser for institutternes likviditetsstyring.

Implementering af de nye kapitalkrav, herunder bufferkravene og gearingsratio, ventes at forøge kapitalkravene for de danske kreditinstitutter, men længden af overgangsperioden vil generelt give plads til en ordnet tilpasning.

KVANTITATIVE LIKVIDITETSKRAV

På likviditetsområdet indfører Basel III to kvantitative krav, Liquidity Coverage Ratio, LCR, og Net Stable Funding ratio, NSFR.¹

Liquidity Coverage Ratio

Hensigten med LCR er at sikre tilstrækkeligt store likviditetsstødpuder i den finansielle sektor. LCR angiver den mængde likvide højkvalitetsaktiver, som et institut skal holde for at modgå de nettoudbetalinger, det vil opleve under et intensivt kortsigtet likviditetsstress. Omfanget af likvide aktiver, som det enkelte institut skal holde, vil således afhænge af instituttets likviditetsrisici.

LCR skal primært bestå af kontanter, centralbankreserver og statsobligationer (niveau 1-aktiver). Andre aktiver, herunder dækkede obligationer (niveau 2-aktiver), kan udgøre op til 40 pct. af likviditetsstødpuden. Der skal anvendes et *haircut* på mindst 15 pct. på disse aktiver, dvs. kun 85 pct. af aktivets værdi tæller i opgørelsen af LCR.

Basel III indeholder også en undtagelse for de lande, der ikke har tilstrækkelige mængder niveau 1-aktiver. De vil kunne benytte sig af en af følgende tre muligheder:

- Der kan etableres kontraktuelt bindende likviditetsfaciliteter i den relevante centralbanks regi. Kreditinstitutterne vil kunne benytte sig af faciliteten mod at betale provision.

¹ Basel Committee on Banking Supervision (2010a). Basel III bygger på et forslag fra december 2009 og de pressemeddelelser, som BCBS offentliggjorde i juli og september 2010.

- Tilsynsmyndigheden kan tillade, at kreditinstitutterne kan holde likvide aktiver denomineret i fremmed valuta.
- De lande, der har tilstrækkelige mængder af niveau 2-aktiver, kan hæve grænsen for at benytte disse aktiver over 40 pct. *Haircut* på aktiverne skal være højere end *haircut* på de niveau 2-aktiver, der kan tælle med i opgørelsen af likviditetsstødpuden med op til 40 pct.

BCBS har endnu ikke fastlagt kriterier for, i hvilken udstrækning man må bruge disse undtagelser. Det vil ske i observationsperioden, som begyndte 1. januar 2011 og slutter medio 2013. I perioden vil BCBS kunne ændre udformningen af LCR, hvis den nuværende udformning viser sig at være uhensigtsmæssig. Om reglerne vil blive ændret, afhænger også af resultatet af de kvantitative undersøgelser, som vil blive foretaget på basis af ultimo 2010- og medio 2011-data.

Fra 1. januar 2012 skal kreditinstitutter indberette oplysninger til nationale tilsynsmyndigheder vedrørende opfyldelsen af kravene. LCR vil blive indført pr. 1. januar 2015.

BCBS lægger begrænsninger på anvendelse af alle realkreditobligationer i LCR uden at tage højde for obligationernes likviditet. Det danske realkreditmarked er stort og likvidt, og realkreditobligationer er stort set lige så likvide som statsobligationer.¹ Reglerne giver ikke et retvisende billede af likviditeten i de forskellige aktiver, der kan bruges til at opfylde kravet. Realkreditobligationer, som er meget vigtige for danske kreditinstitutters likviditetsstyring, burde indgå på linje med statsobligationer i opgørelsen af LCR.

Net Stable Funding Ratio

Hensigten med kravet om stabil finansiering, NSFR, er at tilskynde kreditinstitutterne til i højere grad at benytte sig af mellem- og langsigtet finansiering af deres aktiver og aktiviteter. NSFR fastsætter et minimumsniveau af stabil finansiering, som instituttet skal holde givet likviditetsprofilen for de aktiver, som det finansierer, og de potentielle likviditetstræk, der måtte opstå fra kredittilsagn og andre ikke-balanceførte poster.

Stabil finansiering er defineret som finansiering, der må forventes at være stabil over en 1-årig tidshorizont. BCBS overvejer om finansiering med en restløbetid på under et år i en vis udstrækning kan tælle med som stabil finansiering. I en observationsperiode, som begyndte 1. januar 2011 og slutter medio 2016, testes, om det vil være hensigtsmæssigt. Behandlingen af kortsigtet finansiering, når der er match mellem aktiver

¹ Se artiklen om "Likviditet i danske realkredit- og statsobligationer" i denne *Kvartalsoversigt*.

og passiver vil blive evalueret, og der skal skabes incitament til længere finansiering inden for et års løbetid. Der skal fx være incitament til at gå fra 3-måneders finansiering til 9-måneders finansiering.

Også her vil der blive foretaget QIS-undersøgelser på basis af ultimo 2010- og medio 2011-data. Fra 1. januar 2012 skal kreditinstitutter indberette oplysninger vedrørende opfyldelsen af kravene til de nationale tilsynsmyndigheder. Når observationsperioden slutter i 2016, vil definitionen af NSFR ligge fast, og NSFR vil blive indført pr. 1. januar 2018.

Indførelsen af NSFR er en relevant måde at adressere refinansieringsrisikoen ved de meget udbredte rentetilpasningslån, som er lange lån finansieret ved udstedelse af obligationer med kort løbetid. Uanset den sene implementering bør de danske kreditinstitutter i god tid forberede sig på at udstede nye produkter uden refinansieringsrisiko – også for at mindske de overgangsproblemer, der måtte være med den store udestående mængde af rentetilpasningslån.

KVALITET OG KVANTITET AF KAPITAL

Højere minimumskapitalkrav og krav om at styrke kvaliteten af kreditinstitutternes kapital er også en del af Basel III.¹ Af figur 1 fremgår de nye og de gældende minimumskapitalkrav til ikke-hybrid kernekapital, kernekapital og basiskapitalen. Kapitalbegreberne er beskrevet i boks 1.

Kravet til basiskapitalen er 8 pct. og dermed uændret i forhold til de gældende regler. Minimumskravene til den samlede kernekapital og ikke-hybrid kernekapital er derimod blevet forøget og er nu på henholdsvis 6 og 4,5 pct. De gældende regler om, at supplerende kapital højst kan udgøre halvdelen af basiskapitalen, og at hybrid kapital højst kan udgøre halvdelen af kernekapitalen, vil blive ophævet.

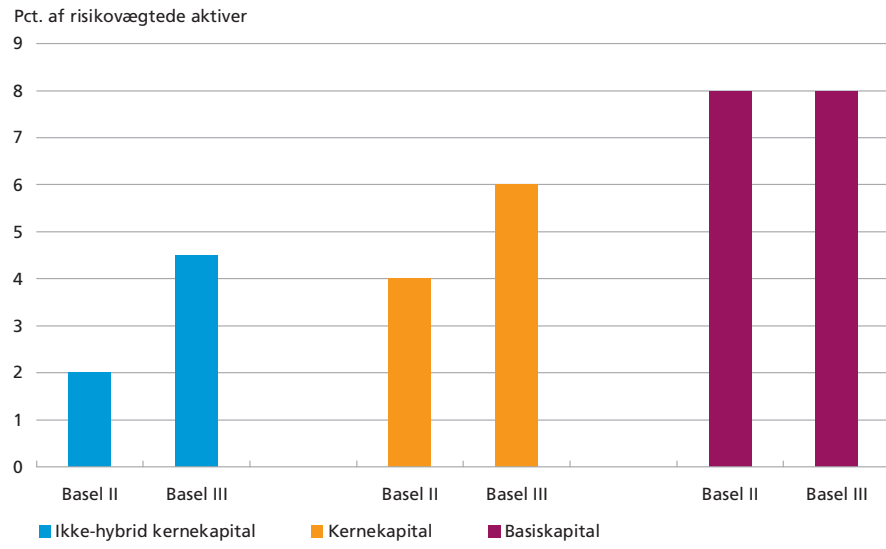
De nye procentkrav til kernekapital skal indføres gradvis fra 1. januar 2013 og være fuldt indfasede i 2015.

BCBS har desuden opstillet en række kriterier for hver af de tre kategorier af kapital. De er strengest for ikke-hybrid kernekapital. Aktieselskabernes kernekapital ekskl. hybrid kapital skal i princippet alene bestå af aktiekapital og reserver. Ikke-aktieselskaber kan anvende andre typer af kapital, der opfylder samme kriterier. Tilsynsmyndighedernes anvendelse af kriterierne vil kunne tage højde for selskabernes juridiske struktur og den måde, de er opbygget på.

¹ Basel Committee on Banking Supervision (2010b). Basel III bygger på BCBS' høringsdokument fra december 2009 og de pressemeddelelser, som BCBS offentliggjorde i juli og september 2010.

MINIMUMSKRAV TIL KAPITAL UNDER BASEL II OG BASEL III

Figur 1



Hybrid kernekapital skal opfylde 14 kriterier, og kravene er blevet styrket i forhold til de gældende regler.¹ Al hybrid kernekapital skal bl.a. kunne nedskrives eller konverteres til aktiekapital ved en forudbestemt begivenhed. Hybrid kernekapital må derudover ikke have begrænset løbetid, og der må ikke være incitamenters til at indfri (fx i form af rente step-ups).

Der må heller ikke være incitamenters til at indfri supplerende kapital, og den skal have en løbetid på minimum fem år ved udstedelsen. Medregning i opgørelsen af kreditinstituttets kapitalgrundlag i løbet af de sidste fem år før kapitalens forfald vil blive nedtrappet gradvis. Også denne type af kapital skal kunne nedskrives og/eller konverteres til aktiekapital, hvis kreditinstituttet ikke kan overleve på markedsvilkår.

Kreditinstitutternes kapital skal være af høj kvalitet, og derfor korrigeres der i opgørelsen af kapital for en række fradrag som fx udskudte skatteaktiver og good will. Udskudte skatteaktiver og good will har lille eller ingen værdi, når det går instituttet dårligt, og kan derfor ikke forventes at absorbere tab. Basel III harmoniserer fradragsreglerne. De fradrag, som Basel III indeholder, anvendes som regel allerede i Danmark. Det nye i forhold til gældende danske regler er, at fradrag generelt skal

¹ De kriterier, som hybrid kapital skal opfylde i dag, er blevet defineret i forbindelse med de ændringer i EU's kapitaldækningsregler, som blev vedtaget i 2009. Ifølge disse regler vil kapital, der ikke opfylder kriterierne, helt eller delvis, kunne medregnes i instituttets kapital frem til 1. januar 2040. Basel III's indfasningsregler er meget strammere. Se Europa-Parlamentet og Rådet (2009) og Committee of European Banking Supervisors (2009).

KAPITALFORMER	Boks 1
<p>Kreditinstitutterne samlede kapital¹, basiskapitalen, består af tre elementer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ikke-hybrid kernekapital • hybrid kernekapital og • supplerende kapital. <p>De to første tilsammen udgør kreditinstitutternes kernekapital. Basiskapitalen består således af kernekapital og supplerende kapital.</p> <p>De tre typer af kapital kan tage forskellige former, men det der lægges vægt på i Basel III er ikke formen, men primært kapitalens egenskaber. BCBS har for hver af de tre typer af kapital opstillet en række kriterier: 14 for både ikke-hybrid kernekapital og for hybrid kernekapital og 9 for supplerende kapital². Det er disse kriterier, der er afgørende for, om et gældsinstrument kan klassificeres som kapital, og hvilken kapitalkategori det hører til. Kriterierne er strengest for ikke-hybrid kernekapital, hvorefter kommer hybrid kernekapital, mens kravene til supplerende kapital er mildest.</p> <p><i>Ikke-hybrid kernekapital</i> består typisk af aktiekapital og reserver inkl. overført overskud. Ikke-aktieselskaber kan ikke udstede aktier, og i deres ikke-hybrid kernekapital kan andre kapitalformer indgå, hvis de opfylder kriterierne. Eksempler på ikke-aktieselskaber er sparekasser, som udsteder garantkapital, og andelskasser, som udsteder andelskapital. Ikke-hybrid kernekapital anses som kapital af den højeste kvalitet. I en konkursituation er der den type af kapital, der er først til at dække tab, dvs. denne type af kapital er den mest efterstillede kapitalform.</p> <p><i>Hybrid kernekapital</i> er et lån (obligationslån eller anden type af lån), som instituttet har optaget på særlige vilkår. I henhold til Basel III skal lånet fx have ubegrænset løbetid, betaling af afdrag og rente skal kunne bortfalde, og kapital skal kunne konverteres til aktiekapital eller nedskrives. De høje krav skal sikre, at kapitalen kan absorbere tab, så instituttet kan fortsætte driften (dvs. fortsætte som <i>going concern</i>). I konkursrækkefølgen hæfter kapitalen umiddelbart efter ikke-hybrid kernekapital og for alle andre lån i tilfælde af konkurs.</p> <p><i>Supplerende kapital</i> er også et lån, som kreditinstituttet har optaget. Den skal opfylde en række kriterier, men kriterierne er, sammenlignet med hybrid kernekapital, mindre stringente. Denne type af kapital kan fx have en fast løbetid, og der stilles ikke krav til bortfald af rente og afdrag. Det skal ses i sammenhæng med, at denne type af kapital er den såkaldte <i>gone concern</i> kapital, dvs. den skal dække tabene, når banken ikke kan overleve på markedsvilkår. I konkursrækkefølgen kommer supplerende kapital efter ikke-hybrid kernekapital og hybrid kernekapital.</p>	

¹ I boksen omtales den kapital, der kan medregnes i instituttets opgørelse af reguleringsmæssige solvenskrav. Instituttet kan have kapital, der ikke anvendes i reguleringsmæssige sammenhænge.

² BCBS har i januar 2011 offentliggjort, at al kapital skal kunne nedskrives og/eller konverteres til aktiekapital, hvis kreditinstituttet ikke kan overleve på markedsvilkår. Dette kriterium skal kapitalen også opfylde.

anvendes på ikke-hybrid kernekapital. I dag anvendes de på flere kapital kategorier.

De instrumenter, der ikke opfylder kriterierne, udfases gradvis fra 2013, hvor 90 pct. af deres udstedelsesværdi vil kunne medregnes i kapitalopgørelsen. De nye regler vil være fuldt indfasede i 2022. Hvis der er incitament til at indfri kapital samtidig med, at den ikke opfylder et

eller flere af de andre kriterier, vil den slet ikke kunne medregnes efter den effektive forfaldsdato (dato for renteforhøjelse). Statsligt kapitalindskud, der ikke opfylder kriterierne, som fx de danske indskud (Bankpakke 2) vil kunne medregnes frem til januar 2018.

Basiskapitalens evne til at absorbere tab vil øges ved at styrke kvaliteten af kreditinstitutternes kapital og forhøje minimumskrav til størrelsen af kernekapitalen (inkl. og ekskl. hybridkapital). Det er derfor vigtigt, at de samme kriterier så vidt muligt anvendes på ikke-aktieselskaber, men de kommende regler bør tage højde for disse selskabers særlige egenskaber.

BUFFERE

Basel III-reglerne indeholder krav om at indføre to typer af buffere:

- en kapitalbevaringsbuffer og
- en modcyklisk kapitalbuffer.¹

Buffere skal ligge over minimumskapitalkravet på 8 pct., jf. figur 2. Det primære formål med de nye krav er at sikre, at kreditinstitutterne holder kapital til at modstå en periode, hvor de rammes af store tab.

Kapitalbevaringsbufferen skal svare til 2,5 pct. af de risikovægtede poster. Oven i det skal indføres en modcyklisk buffer mellem 0-2,5 pct. i perioder, hvor der opbygges systemiske risici, fx når udlånsvæksten er høj.

De nationale myndigheder skal opstille modcykliske bufferkrav til de kreditinstitutter, der er under deres tilsyn. Bufferen for institutter med grænseoverskridende aktiviteter skal beregnes som et vægtet gennemsnit af instituttets geografiske eksponeringer. Myndighederne kan vælge at fastsætte bufferen større end de maksimale 2,5 pct. Udenlandske tilsynsmyndigheder er dog kun forpligtet til at anvende 2,5 pct., når de fastsætter bufferen for de kreditinstitutter, de har under tilsyn.

Begrænsninger på udbetaling af dividende, tilbagekøb af aktier eller udbetaling af bonus skal sikre opbygningen af begge typer buffere. Jo mindre bufferkravet opfyldes, des større vil begrænsninger på fordelingen af indtjeningen være, jf. tabel 1.

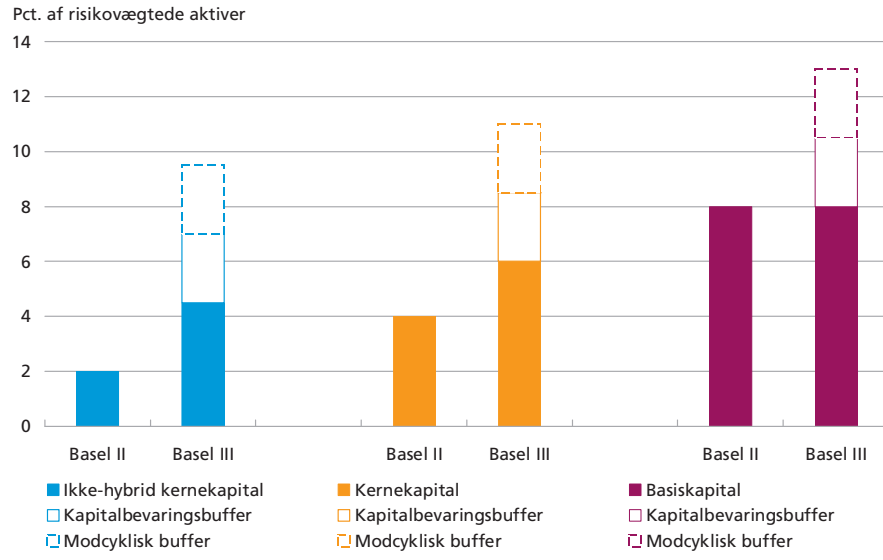
Kapitalbevaringsbufferen og den modcykliske buffer skal opfyldes med ikke-hybrid kernekapital.²

¹ Se nærmere herom i Mads Peter Pilkjær Harmsen (2010).

² BCBS overvejer, om den modcykliske buffer også må opfyldes med anden fuldt tabsabsorberende kapital, og vil offentliggøre retningslinjer herom senere.

KRAV TIL KAPITALEN INKLUSIVE BUFFERKRAV UNDER BASEL II OG BASEL III

Figur 2



Den modcykliske buffer skal dække systemiske risici. Disse risici er blandt de risici, som efter de gældende regler kan dækkes inden for rammerne af Søjle II, der fastsætter det individuelle solvensbehov. For ikke at pålægge sektoren samme krav to gange bør denne type af risici ifølge BCBS i fremtiden ikke været dækket af Søjle II. Andre typer af risici, der er specifikke for det enkelte institut som fx koncentrationsrisici, vil fortsat være dækket af Søjle II.

BCBS har givet plads til nationale myndigheders diskretion i fastsættelsen og frigivelsen af den modcykliske buffer, herunder med hensyn til de variable og den information, der kan anvendes, når bufferen fastsættes. Derved tages højde for, at strukturen i økonomien og i det finansielle system udvikler sig over tid. Ideelt set vil indførelsen af den modcykliske kapitalbuffer dog være så ensartet som muligt på tværs af landegrænser, da det vil sikre at fastsættelsen bliver mest mulig gennemsigtig.

MINIMUMSKRAV TIL KREDITINSTITUTTERNES KAPITALBEVARING

Tabel 1

Ikke-hybrid kernekapital (inkl. anden fuldt tabsabsorberende kapital)	Minimumskrav til kapitalbevaring (i procent af indtjeningen)
Inden for bufferens 1. kvartil	100
Inden for bufferens 2. kvartil	80
Inden for bufferens 3. kvartil	60
Inden for bufferens 4. kvartil	40
Over bufferkravet	0

Den modcykliske kapitalbuffer skal indføres korrekt for at blive et effektivt makroprudentielt instrument. Det er også vigtigt, at den fastsættes af en politisk uafhængig myndighed for at undgå politisk pres for ikke at bygge bufferen op i gode tider.

Hvis bufferkravene skal fungere, kræves det, at markedet er opmærksomt på, at de ikke er minimumskrav, der altid skal opfyldes. Hvis bufferen bliver betragtet som et minimumskapitalkrav, kan det fremprovokere en markedsreaktion, allerede når kapitalen nærmer sig bufferzonen. Kapitalbufferen vil i så fald give en falsk følelse af tryghed. Der er også risiko for, at den fortrænger den frivillige buffer, som institutterne tidligere har holdt, og at sektorens samlede buffer ikke forbedres væsentligt.¹

GEARING

For at begrænse overdreven gearing i den finansielle sektor vil der blive indført en gearingsratio som supplement til de risikobaserede kapitalkrav.

Gearingsratio skal måle forholdet mellem kernekapital på den ene side og instituttets aktiver og ikke-balanceførte poster på den anden. Der tages udgangspunkt i kernekapital, men effekten af at anvende basiskapitalen og ikke-hybrid kernekapital i beregningen af gearingsratio vil også blive undersøgt i overgangsperioden. Alle balanceposter inkl. derivater, repoforretninger og ikke-balanceførte poster som fx lånetilsagn, kreditkort og uudnyttede likviditetsfaciliteter vil indgå i beregningen. Posterne er som regel ikke risikovægtede.

BCBS har fastsat en gearingsratio på 3 pct., som vil blive testet i løbet af en overgangsperiode, som begynder 1. januar 2013 og slutter 1. januar 2017. 1. januar 2015 skal kreditinstitutterne begynde at offentliggøre gearingsratioen og dens bestanddele. Ud fra erfaringerne fra overgangsperioden vil BCBS i 1. halvår 2017 foretage eventuelle justeringer med henblik på at introducere gearingsratioen som et minimumskapitalkrav (søjle I-krav) i januar 2018.

Basel III skelner ikke mellem forskellige typer af lån og tager ikke højde for sikkerheder. Sikkerheder spiller forskellige roller i de forskellige forretningsmodeller. Danske realkreditinstitutter har fx store sikkerheder for deres udlån, som derfor er mindre risikofuldt end almindelig usikret udlån. Anvendes gearingsratio ens på alle kreditinstitutter,

¹ Se også de to høringsvar, som Nationalbanken har afgivet i forbindelse med henholdsvis BCBS' og Europa-Kommissionens høring vedrørende den modcykliske buffer på: <http://www.nationalbanken.dk/dndk/presse.nsf/PrevHearingReplyPerYear.HTML!OpenView&Start=1&Count=1000&Expand=2#2>

vil det betyde, at realkreditinstitutterne alt andet lige skal holde lige så meget kapital som de institutter, der har en stor andel af lån uden sikkerhed. Det er derfor vigtigt, at det i overgangsperioden testes, hvordan forskellige forretningsmodeller bliver påvirket af de nye regler.

RESULTATER AF KVANTITATIV VURDERING AF BASEL III

I løbet af 2010 har både BCBS og Den Europæiske Banktilsynskomite, CEBS¹, gennemført en kvantitativ vurdering (Quantitative Impact Study, QIS) af Basel III.² 23 lande (263 institutter) deltog i BCBS' QIS³, og 21 EU-lande (246 institutter) i CEBS'. Flere danske institutter har deltaget i CEBS' QIS-øvelse.

Beregningerne viser, hvordan reglerne ville virke, hvis de var indført fuldt ud i 2009. Der er dermed ikke taget højde for overgangsordninger. Derudover afspejler resultaterne af QIS'erne ikke fuldstændigt effekten af Basel III, idet enkelte elementer ikke var kendte, da beregningerne blev udført.

Likviditet

LCR og NSFR ligger i gennemsnit lavere for kreditinstitutter i EU end for BCBS-landenes institutter. De store institutter mangler desuden mere i at opfylde kravene end de mindre kreditinstitutter, jf. tabel 2.

Undersøgelserne viste, at BCBS' medlemmer mangler 1.730 mia. euro i likvide aktiver for at kunne opfylde LCR og 2.890 mia. euro i stabil finansiering for at kunne leve op til NSFR-kravet.

For de danske kreditinstitutter, der deltog i QIS'en, ligger den gennemsnitlige LCR på 55 pct., og den gennemsnitlige NSFR er på 74 pct. Deres LCR og NSFR er dermed lavere end EU-gennemsnittet og er især lave i forhold til gennemsnittet for BCBS-landene. Den lave LCR afspejler den mindre favorable behandling af realkreditobligationer i forhold til statsobligationer. Den lave NSFR afspejler bl.a. en stor andel af rentetilpasningslån. Den endelige effekt på bankernes likviditetsstyring kendes i sagens natur ikke, før reglerne er endeligt udformet og vedtaget i EU. Nye kvantitative undersøgelser af Basel III vil blive gennemført på basis af ultimo 2010- og medio 2011-data.

¹ Siden 1. januar 2011 er CEBS blevet omdannet til Den Europæiske Banktilsynsmyndighed, EBA.

² Basel Committee on Banking Supervision (2010c) og Committee of European Banking Supervisors (2010).

³ BCBS har 27 medlemmer.

OPFYLDELSESPROCENTER I FORHOLD TIL DE TO LIKVIDITETSKRAV			Tabel 2
Pct.	LCR	NSFR	
<i>BCBS</i>			
Store kreditinstitutter	83	93	
Små kreditinstitutter	98	103	
<i>CEBS</i>			
Store kreditinstitutter	67	91	
Små kreditinstitutter	87	94	

Anm.: Store kreditinstitutter har en kernekapital over 3 mia. euro, og som er veldiversificerede og aktive på internationalt plan. Beregningerne er baseret på koncerntal for 2009.

Kilde: Basel Committee on Banking Supervision (2010c) og Committee of European Banking Supervisors (2010).

Kapital

Effekten af Basel III på kreditinstitutternes kapital fremgår af tabel 3. Især store institutter bliver kraftigt påvirket, og effekten på EU-kreditinstitutterne er lidt større end effekten på BCBS-landenes.

BCBS har skønnet, at de store kreditinstitutter mangler 165 mia. euro, hvis de skal opfylde 4,5 pct.-kravet for ikke-hybrid kernekapital. For også at kunne leve op til kravet om kapitalbevaringsbufferen (dvs. 7 pct.-kravet), mangler institutterne yderligere 577 mia. euro. De store kreditinstitutter i EU mangler henholdsvis 53 og 263 mia. euro for at kunne leve op til de to krav. Små kreditinstitutters behov for at rejse ny kapital er markant lavere. Det skyldes bl.a., at de i højere grad allerede lever op til de nye krav.

De danske kreditinstitutters kapitalprocenter beregnet efter de nye regler ligger højere end gennemsnittet for BCBS-landene og EU's institutter. Det påvirker især de danske institutter, at kriterierne for hybrid kernekapital og supplerende kapital er styrket, men det forholdsvis go-

EFFEKTEN AF BASEL III PÅ KAPITALOMRÅDET				Tabel 3
Pct.	Ikke-hybrid kernekapital beregnet efter nye regler (ikke-hybrid kernekapital i henhold til gældende regler*)	Kernekapital beregnet efter de nye regler (kernekapital i henhold til gældende regler)	Basiskapital beregnet efter de nye regler (basiskapital i henhold til gældende regler)	
<i>BCBS</i>				
Store kreditinstitutter	5,7 (11,1)	6,3 (10,5)	8,4 (14,0)	
Små kreditinstitutter	7,8 (10,7)	8,1 (9,8)	10,3 (12,8)	
<i>CEBS</i>				
Store kreditinstitutter	4,9 (10,7)	5,6 (10,3)	8,1 (14,0)	
Små kreditinstitutter	7,1 (11,1)	7,6 (10,3)	10,3 (13,1)	

Anm.: Store kreditinstitutter har en kernekapital over 3 mia. euro, og som er veldiversificerede og aktive på internationalt plan. Beregningerne er baseret på 2009-tal. Tallene viser den samlede effekt af Basel III på kreditinstitutternes kapital. Dvs. ikke kun effekten af styrkelsen af kvalitet og kvantitet af kapital, men også effekten af ændring i risikovægtede poster som følge af ændringer i regler for styring af risici i handelsbeholdning, modpartsrisici mv.

*Ikke-hybrid kernekapital i henhold til gældende regler er ikke korrigeret for fradrag.

Kilde: Basel Committee on Banking Supervision (2010c) og Committee of European Banking Supervisors (2010).

de udgangspunkt og overgangsperiodens længde giver plads til den nødvendige tilpasning.

Gearing

Ifølge BCBS' beregninger ligger de store kreditinstitutters gearingsratio på 2,8 pct., mens de små institutters er 1 procentpoint højere. Det vil sige, at de små er mindre gearede. Store og små EU-institutters gearingsratio er henholdsvis 2,5 og 3,5 pct.

Resultaterne af EU's QIS-øvelse viser, at de danske kreditinstitutters gearing i store træk svarer til gennemsnittet for BCBS-landene. Resultaterne afspejler bl.a. institutternes kapitalforhold, som er påvirket af styrkelse af kriterierne for hybrid kernekapital. Også her giver overgangsperiodens længde plads til tilpasning.

DEN VIDERE PROCES

Som det fremgår af ovenstående, er regelsættet i Basel III på nogle punkter (herunder på likviditetsområdet) ikke færdigt, så der ventes flere præciseringer af Basel III.

BCBS arbejder desuden på forslaget vedrørende en særlig type gæld, som automatisk bliver konverteret til aktiekapital eller nedskrevet, når prædefinerede hændelser – som fx fald i kreditinstituttets solvens under en vis procent – indtræffer (contingent capital). Disse egenskaber gør det muligt hurtigt at rekapitalisere et kreditinstitut i problemer. BCBS overvejer at anvende denne type kapital bl.a. i relation til ekstra kapitalkrav, som systemisk vigtige finansielle institutioner, SIFI'er, ventes at blive pålagt.

Tiltag i relation til SIFI'er rækker ud over kravet om ekstra kapital, som BCBS i samarbejde med Financial Stability Board, FSB, ventes at fremsætte i 2011. De omfatter bl.a. mere omfattende tilsyn og sikring af, at nødlidende SIFI'er afvikles på en velordnet måde. Af FSB's rapport, som blev offentliggjort i oktober 2010, fremgår de overordnede rammer og tidsplanen for det videre arbejde med at reducere risici forbundet med SIFI'er.¹ BCBS vil udarbejde en metode til at vurdere, hvilke institutioner der er systemisk vigtige. FSB og de nationale myndigheder vil – i samråd med bl.a. BCBS – medio 2011 afgøre, hvilke institutioner FSB's anbefalinger i første omgang vil omfatte. Der vil være tale om store, globale, systemisk vigtige institutioner, G-SIFI'er. Der skal være grænseoverskridende koordinering bl.a. med hensyn til vurdering af risici i forbindelse med G-SIFI'er og deres afvikling i tilfælde af insolvens.

¹ Financial Stability Board (2010).

I første omgang er der især fokus på G-SIFI'er, hvor ingen danske institutter ventes at være inkluderet. Nationale systemisk vigtige institutioner ventes dog også at blive pålagt ekstra krav.

LITTERATUR

Babic, Borka og Anne-Sofie Reng Rasmussen (2010), Reguleringsinitiativer på det finansielle område, Danmarks Nationalbank, *Kvartalsoversigt*, 1. kvartal.

Basel Committee on Banking Supervision (2009), Enhancements of the Basel II framework, juli.

Basel Committee on Banking Supervision (2010a), Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring, december.

Basel Committee on Banking Supervision (2010b), Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems, december.

Basel Committee on Banking Supervision (2010c), Results of the comprehensive quantitative impact study, december.

Basel Committee on Banking Supervision (2010d), Guidance for national authorities operating the countercyclical capital buffer, december.

Basel Committee on Banking Supervision (2010e), Group of Governors and Heads of Supervision reach broad agreement on Basel Committee capital and liquidity reform package, Pressemeddelelse, 26. juli.

Basel Committee on Banking Supervision (2010f), Group of Governors and Heads of Supervision announces higher global minimum capital standards, Pressemeddelelse, 12. september.

Basel Committee on Banking Supervision (2011), Basel Committee issues final elements of the reforms to raise the quality of regulatory capital, 13. januar.

Buchholst, Birgitte Vølund, Jacob Gyntelberg og Thomas Sangill, Liquidity of Danish government and covered bonds – before, during and after the financial crisis – Preliminary findings, *Danmarks Nationalbanks Working Papers*, nr. 70.

Committee of European Banking Supervisors (2009), Implementation Guidelines for Hybrid Capital Instruments, december.

Committee of European Banking Supervisors (2010), Results of the comprehensive quantitative impact study, december.

Danmarks Nationalbank (2010), *Stresstest*, 2. halvår.

Europa-Parlamentet og Rådet (2009), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/111/EF af 16. september 2009 om ændring af direktiv 2006/48/EF, 2006/49/EF og 2007/64/EF, for så vidt angår banker tilsluttet centralorganer, visse komponenter i egenkapitalen, store engagementer, tilsynsordninger og krisestyring.

Europa-Parlamentet og Rådet (2010), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/76/EU af 24. november 2010 om ændring af direktiv 2006/48/EF og 2006/49/EF, for så vidt angår kapitalkrav vedrørende handelsbeholdningen og gensecuritisationer og tilsyn med aflønningspolitikker.

Financial Stability Board (2010), Reducing the moral hazard posed by systemically important financial institutions, FSB Recommendations and Time Lines, oktober.

Finanstilsynet (2010), Bekendtgørelse om kapitaldækning, oktober.

Harmsen, Mads Peter Pilkjær (2010), Basel III: Makroprudentiel regulering ved hjælp af modcykliske kapitalbuffere, Danmarks Nationalbank, *Kvartalsoversigt*, 4. kvartal.